

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Екологічний менеджмент природних ресурсів

спеціальність	103 Науки про Землю	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	Моніторинг геосистем та ГІС-технології	факультет	менеджменту, адміністрування та права
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	менеджменту, бізнесу і адміністрування

ВИКЛАДАЧ

Гіржева Ольга Миколаївна

Вища освіта – Харківський державний аграрний університет імені В.В. Докучаєва, спеціальність «Облік і аудит»
Науковий ступінь – доктор економічних наук, спеціальність 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами»
Досвід роботи – більше 20 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- Оpubліковано більше ніж 150 наукових праць, в тому числі статті, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science – 6, навчальні посібники та підручники – 6, 5 монографій (в т.ч. 1 одноосібна).

Участь в громадських об'єднаннях за професійним спрямуванням:

- – Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України,
- – Громадська наукова організація «Фінансово-економічна наукова рада»
- – Українська асоціація з розвитку менеджменту і бізнес-освіти

телефон	+380964011709	електронна пошта	olgagirzheva@bt u.kharkov.ua	дистанційна підтримка	Google Meet Moodle, ZOOM
---------	---------------	------------------	---------------------------------	-----------------------	-----------------------------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування в студентів сучасного економічного мислення та компетентностей, спрямованих на вирішення еколого економічних проблем, визначення й аналіз економічної ефективності впровадження природоохоронних заходів, здійснення економічної оцінки природних ресурсів й оцінки еколого-економічних збитків, що їх завдає економіці забруднення окремих компонентів природи
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 22 години лекції, 22 години практичні заняття; модульний контроль (2 модулі); підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетентності	<p>ЗК.04. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК.08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями</p> <p>ЗК.11. Прагнення до збереження природного навколишнього середовища.</p> <p>ФК.04. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні геосфери.</p> <p>ФК.09. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.</p> <p>ФК.14. Здатність використовувати економічні механізми використання, охорони та відтворення природних ресурсів, вміти визначати вплив природних процесів на антропогенні та техногенні ландшафти.</p> <p>ФК.15. Здатність розуміти теоретико-методологічні та методичні засади сучасного раціонального природокористування, визначати сутність та зміст основних видів природокористування.</p>	Програмні результати навчання	<p>ПР.01. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області наук про Землю.</p> <p>ПР.09. Вміти виконувати дослідження геосфер за допомогою кількісних методів аналізу.</p> <p>ПР.12. Знати і застосовувати теорії, парадигми, концепції та принципи в науках про Землю відповідно до спеціалізації.</p> <p>ПР.13. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.</p> <p>ПР.16. Знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на довкілля, розуміти основні принципи охорони довкілля та природокористування, уміти оперувати законодавчою базою та економічними розрахунками при організації природокористування.</p> <p>ПР.20. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проєктів з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.</p>
-----------------------	---	--------------------------------------	---

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

МОДУЛЬ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІКИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Лекція 1	Сутність, предмет, методи та завдання курсу «Економіка природокористування». Наукові основи та економічний механізм раціонального природокористування	Практичне (семінарське) заняття ПЗ 1	Проблеми й еколого-економічні принципи раціонального природокористування. Аналіз кейсу «Можливості природи й потреби людини».	Самостійна робота	Екологічні проблеми взаємовідносини суспільства і природи. Вплив людини на природу материків та океані. Вплив природи на здоров'я людини. Елементи економічного механізму раціонального природокористування та охорони навколишнього природного середовища Організаційно-економічні засади екологічної сертифікації в системі управління природокористуванням. Особливості економічної оцінки природокористування на сучасному етапі розвитку країни Екологізація агропромислового виробництва – визначальний складник сучасної аграрної політики. Важкі метали та їх вплив на якість сільськогосподарської продукції. Продукція тваринництва як джерело небезпеки накопичення радіонуклідів.
Лекція 2	Основи концепції сталого розвитку	ПЗ 2	Сутність сталого розвитку. Напрями та інструментарій розв'язання проблем сталого розвитку. Поняття й індикатори сталого розвитку аграрної сфери		
Лекція 3	Економічна ефективність природоохоронних заходів	ПЗ 3	Економічна ефективність природоохоронних заходів, методика її визначення. Безвідходні й маловідходні технології. Розв'язування задач.		
Лекція 4	Оцінка впливу на довкілля, екологічний аудит, моніторинг та екологічне страхування	ПЗ 4	Практичне завдання. Економічна оцінка лісових і мінерально-сировинних ресурсів як компонентів природного багатства України.		
Лекція 5	Науково-технічний прогрес й економіка природокористування	ПЗ 5	Екологічно орієнтований розвиток інноваційної діяльності: мотиваційний механізм. Енергозбереження як напрям НТП. Альтернативні види енергії.		

МОДУЛЬ 2. ФУНКЦІОНУВАННЯ, ДИНАМІКА ТА РОЗВИТОК ЛАНДШАФТНИХ КОМПЛЕКСІВ

Лекція 6	Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів	ПЗ 6	Аналіз кейсу «Чого ми не знаємо про наші землі?» Визначення економічних збитків від забруднення земель. Практичне завдання. Економічна оцінка земельних ресурсів як компонента природного багатства України	Самостійна робота	Наслідки забруднення земельних угідь в аграрному виробництві. Економічна оцінка земель. Проблема нітратів і пестицидів у рослинництві. Економічні основи стратегії адаптивного рослинництва й ресурсозбереження Організаційно-економічні заходи щодо забезпечення охорони атмосферного повітря. Стан і проблеми лісокористування в Україні на сучасному етапі розвитку.
Лекція 7	Еколого-економічні проблеми охорони атмосферного повітря	ПЗ 7	Джерела й основні види забруднювачів повітря. Визначення розмірів відшкодування збитків від забруднення атмосферного повітря. Практичне		

			завдання. Економічна оцінка водних ресурсів як компонента природного багатства та комплексна економічна оцінка природних ресурсів		<p>Водозабезпечення в Україні: стан і проблеми. Плата за воду. Забруднення навколишнього середовища: наслідки для підприємства. Оподаткування у сфері природокористування. Міжнародний досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища. Порівняння екологічного законодавства України із чинним у ЄС.</p>
Лекція 8	Лісові ресурси: охорона, оцінювання та використання	ПЗ 8	Економічна оцінка лісів. Плата за лісокористування. Економічна шкода від порушення лісоохоронного законодавства й порядок визначення втрат лісгосподарського виробництва. Практичне завдання. Екологічна оцінка природо-господарської організації території України.		
Лекція 9	Еколого-економічні проблеми використання водних ресурсів	ПЗ 9	Економічна оцінка водних ресурсів. Визначення збитків від забруднення водних ресурсів. Практичне завдання. Територіальна та ресурсна структура вартості природного багатства. Практичне завдання. Економічне оцінювання просторової організації та напрямів використання природного багатства України		
Лекція 10	Екологічні витрати в економіці підприємства	ПЗ 10	Оцінювання внутрішнього еколого-економічного збитку. Практичне завдання. Комплексна еколого-економічна оцінка сучасного стану й ефективності природокористування України.		
Лекція 11	Правові аспекти й міжнародний досвід раціонального природокористування	ПЗ 11	Відповідальність за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища.		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Данилишин Б. М., Хвесик М. А., Голян В. А. Економіка природокористування: підручник. Київ: Кондор, 2010. 465 с.
2. Коренюк П. І., Федулова С. О. Економіка природокористування. Навч. посіб. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2014. 274 с.
3. Маменко О.М., Портянник С.В. Економіка природокористування. Харків, 2017. 286 с.
4. Мельник Л. Г., Сотник І. М., Чигрин О. Ю. Економіка природних ресурсів: навч. посібник. Суми: Університетська книга, 2010. 348 с.
5. Черевко Г. В., Черевко І.В., Василенька Н.І. Економіка природокористування: навч. посібник. Львів: Ліга-Прес, 2012. 698 с.

Методичне забезпечення

1. Кучер Л.Ю., Пашенко Ю.В. Методичні вказівки для виконання практичних робіт з “Економіки природокористування” для студентів спеціальності 103 Науки про землю . Харків: РВВ. ДБТУ, 2022. 40 с.
2. Кучер Л.Ю., Кучер А.В. Економіка природокористування: навч. посіб. 2-е вид. перероб. і доп. Х.: ФОП Федорко М. Ю., 2021. 302 с.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D		
60–63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися Кодексу академічної доброчесності ДБТУ та вимог, які прописані у Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.